

Verschillende inzichten over de samenhang van schaalgrootte en diervriendelijkheid

Biologische pluimveehouderij: liever kleinschalig dan grootschalig?

IFOAM komt mogelijk met voorstellen die de omvang van bedrijf en stalgrootte in de biologische pluimveehouderij sterk beperken. Hiermee wil men vooral schaalvergroting een halt toeroepen. Dat schaalgrootte direct samenhangt met dierenwelzijn is echter niet bewezen. Namens haar leden pleit de BPV voor meer ruimte en minder beperkingen. TEKST LEEN JANMAAT | FOTO LOUIS BOLK INSTITUUT

De biologische legpluimveesector groeit snel. Mogelijk komt hier een rem op. Na de eerste discussies over de EU-regels voor biologische pluimveehouderij bereidt de IFOAM EU-groep een advies voor over een aanpassing van deze regels, zowel voor de opfok- als de legperiode. De voorstellen voor aanpassing van de regels komen naar verwachting eind dit jaar op de agenda van de EU-Commissie. IFOAM wil met haar advies de omvang van biologische bedrijven beperken, omdat kleinschaligheid beter past bij het biologische principe. Jaap van Deelen is voorzitter van BPV en geeft een signaal af: "Het is goed na te denken over de grenzen van het aantal dieren op biologische bedrijven, maar dit moet niet ten koste gaan van het bedrijfsrendement en de groei in de sector."

Waar ligt de scheidslijn?

In 2010 groeide het aantal biologische leghennen met 30% tot 1,3 miljoen (bron Skal)! Het aantal opfokplaatsen in

Nederland die de legstallen moeten voorzien van biologisch opgefokte hennen voldoet ternauwernood. Met een kooiverbod in het vooruitzicht en een grote groep pluimveehouders met pluimveerechten en verouderde stallen bestaat de kans dat er en masse een keuze wordt gemaakt voor alternatieve of biologische legpluimveehouderij. Of de markt dit kan opnemen is maar de vraag, want ook in Duitsland, onze grootste exportklant, wordt flink bijgebouwd.

Aandacht in de opfokfase

De regels voor opfok- en legperiode kunnen niet los van elkaar worden gezien. Vanuit veterinaire en logistieke oogpunt is het niet wenselijk dat koppels leghennen bestaan uit samengevoegde koppels opfokhennen, dus van verschillende herkomst. De opfok van gesnauwde hennen vraagt veel aandacht. "En die aandacht kunnen wij geven omdat we hieraan een dagtaak hebben," aldus Elly Remijnse. Met

name de tijdsinvestering gedurende de eerste levensfase is van essentieel belang om een goede opfokken te krijgen. “In deze fase zijn we de hele dag in de stal aanwezig. Door dagelijks meerdere keren rond te gaan in de opfokstal raken de dieren gewend aan mensen en geluiden. Dit voorkomt schrikachtige koppels. Door de dieren nauwlettend in de gaten te houden, sturen we tijdig bij. Wat ons betreft staat dierenwelzijn los van de koppelgrootte,” voegt Elly eraan toe. De grootste koppel op hun bedrijf bestaat uit 30.000 opfokhennen. Al met al is de kwaliteit van de biologische opfokken in Nederland de laatste jaren met sprongen vooruitgegaan, stelt haar man en BPV-bestuurslid Willem Remijnse. Indien het huidige IFOAM-advies wordt overgenomen, bestaat de kans dat het aantal biologische opfokplaatsen drastisch terugloopt. Een tekort aan biohennen leidt tot ontheffingen en ongelijkheid in uitgangspunten voor legbedrijven. De kwaliteitsslag die de afgelopen jaren gemaakt is, wordt dan in een handomdraai teniet gedaan!

Lengte en begroeiing van de uitloop

De familie Corts heeft een biologisch legbedrijf met 12.000 hennen. Die kunnen in een met wilgen aangeplante uitloop tot meer dan 350 meter van de stal scharrelen. Deze pluimveehouder vindt dat de regels in alle EU-landen gelijk behoren te zijn en ook gehandhaafd moeten worden. De lengte is bepaald op maximaal 350 meter vanaf de staluitgang. Beperking tot 150 meter, zoals IFOAM voorstelt, zou grote gevolgen hebben. Grotere bedrijven zouden door deze maatregel 25 tot 50% moeten gaan inkrimpen. Vanuit dierenwelzijnsperspectief pleit de BPV voor een uitloplengte van 250 meter. Afhankelijk van de stallocatie kunnen dan grotere koppels tot maximaal 12.000 hennen worden gehouden. BPV-voorzitter Jaap van Deelen: “Laat vooral de uitloop de bedrijfsomvanggrens bepalen, zonder onderverdeling in kleinere groepen, zoals IFOAM voorstelt.”

IFOAM-standpunt

Marian Blom is vanuit Nederland vertegenwoordigd in de IFOAM EU-groep en heeft de discussie van nabij meegemaakt. De IFOAM EU-groep ontwikkelt samen met de stakeholders per sector een standpunt. Dat gebeurt in werkgroepen die een aantal keer bijeenkomen en een standpunt voorbereiden. Dit voorstel wordt aan het bestuur aangeboden, eventueel volgen er nog wat aanpassingen. Uiteindelijk komt daar een standpunt uit.

Het standpunt van de IFOAM EU over pluimvee bestaat uit twee delen. Over een aantal punten is vorig jaar al overeenstemming bereikt. Daarbij gaat het om afstemming van definities, de inrichting van de uitloop, de aanwezigheid en vorm van een veranda en de noodzaak om ook voor ou-

OMVANG EN KWALITEIT

Grote aantallen en kwaliteit inclusief dierenwelzijn sluiten elkaar niet per definitie uit, is de mening van BPV. Kwaliteit hangt vooral samen met de inrichting en beschikbare arbeidsinzet. Hoeveel hennen kan een VAK beheren en beheersen? En, niet minder belangrijk: met hoeveel leghennen kan een VAK een boterham verdienen? De voorgestelde richtlijn voor opfok is dat er maximaal 20.000 kuikens per stal gehouden mogen worden, onderverdeeld in twee groepen van maximaal 10.000. Daarnaast moet er 1 m² buitenuitloop per opfokken beschikbaar zijn. Voor de biologische legpluimveehouderij hebben de voorstellen ook gevolgen: een maximum van 9000-12.000 hennen per stal (geldt voor zowel leghennen als ouderdieren), onderverdeeld in groepen van maximaal 3000 hennen. Per hen moet 4 m² uitloop beschikbaar zijn. De lengte van de uitloop wordt in het voorstel begrensd op maximaal 150 meter vanaf de uitloopopeningen van de stal. Verder moet de uitloop begroeid zijn met houtige gewassen, minimaal 50%.

In plaats van het IFOAM-voorstel ziet de BPV liever de huidige Nederlandse regels voor opfokhennen in de EU-verordening terug. Deze regels zijn:

- Tijdens de tweede fase in de opfok vanaf acht weken mag de bezetting maximaal tien dieren per m² zijn;
- Voliërestallen zijn toegestaan, maximaal vier niveaus;
- Er is altijd strooisel aanwezig in de scharrelruimte;
- De stallen zijn voorzien van zitstokken of verhogingen;
- Vanaf acht weken zijn er verhoogde zitstokken aanwezig, minimaal 6 cm per dier;
- Na 70 dagen is buitenuitloop beschikbaar, minimaal 1 m² per opfokken

derdieren biologische regels op te stellen. Het tweede deel is afgelopen jaar door een expertgroep voorbereid en dit voorstel wordt in november aan het bestuur aangeboden. Dit tweede deel bevat de meest heikele punten, namelijk voorstellen voor aantallen dieren per stal. Marian Blom: “Het is een lastige discussie, maar ik vind dat we daar op een goede manier mee bezig zijn. Je wilt de regels zo stellen dat er groei en ontwikkeling mogelijk is voor biologische pluimveehouderij in alle lidstaten. Maar je wilt ook dat sectoren zich niet loszingen van de biologische uitgangspunten. En die uitgangspunten zijn multidisciplinair. Dieren-

welzijn is ontzettend belangrijk, maar dat geldt ook voor biodiversiteit en een veehouderij die aan de locatie is aangepast en grondgebonden. Er moet een evenwicht bestaan tussen plantaardige en dierlijke productie. Hierin speelt schaalgrootte ook een rol.”

Los van de uitgangspunten zijn er ook veel verschillen tussen lidstaten in Europa. Groot-Brittannië bijvoorbeeld heeft altijd vastgehouden aan het principe

dat een eenheid van 3000 hennen ook de grootte van de hele stal is. Meer eenheden onder een dak wordt daar al gezien als strijdig met de biologische principes. Stel je daar het Nederlandse voorstel tegenover dat je in de opfok eigenlijk geen maximum aan het aantal dieren per stal wilt stellen en de clash is enorm. De stallen in Zweden en veel Duitse stallen zijn daarentegen wat meer conform de BPV-wens.

Ik denk dat het voorstel van de BPV om de grootte van de uitloop de regulerende factor te laten zijn, heel goed is. Wellicht dat we in het bestuur van de IFOAM hierop terug kunnen komen. ■

Jaap van Deelen:
“Het is goed na te denken over de grenzen van het aantal dieren op biologische bedrijven, maar dit moet niet ten koste gaan van het bedrijfsrendement en de groei in de sector.”